

Fredagen den 10 januari

kl. 11.00

Fredagen den
10 januari 1975

---

*Ålderspresidentens
hälsningsanförande*

Ålderspresidentens hälsningsanförande

§ 1 Sammanträdet leddes till en början av ålderspresidenten herr NILSSON i Stockholm, som yttrade:

Ärade kammarledamöter! Jag hälsar er välkomna till 1975 års riksmöte!

Många anser att det aldrig varit svårare att spå om vår ekonomiska och politiska framtid än i dag. Men det har vi antagligen tyckt vid varje årsskifte, vilket kunde tyda på att gamla sanningar behåller sin giltighet, en sanning, som dock är förrädisk med tanke på vad som tilldrar sig runt om oss i världen.

De politiska händelserna skiftar snabbt. Men i sin mångfald glider de förbi oss och hinner endast var för sig skymta som detaljer på ett ändlöst transportband. Om vi ser tillbaka på det gångna året i ett perspektiv av dramatisk förkortning finner vi både skuggor och dagar. I Förenta staterna har för första gången i dess historia en president tvingats bort från sin post innan perioden utgått. I Frankrike har också skett ett presidentskifte under dramatiska omständigheter. I Tyskland har Willy Brandt hårt pressad avgått och lämnat plats för Helmut Schmidt. I Grekland har militärjuntan störtats och i samband därmed utlöst en kris på Cypern, som hårt drabbat öns befolkning. I Europa och Amerika brottas man med såväl arbetslöshet som inflation.

I Portugal har en mångårig diktatur upplösts och ersatts med en regering, som inger hopp om en framtida demokratisk ordning. Som ringarna på vattnet sprider sig händelseutvecklingen i hemlandet till de forna kolonierna. Angola, Guinea-Bissau och Moçambique, och låter oss ana en framtid av nationell frihet och oberoende för södra Afrikas färgade befolkning, vilket dock icke kommer att ske utan motstånd. I förlängningen har Rhodesias och Sydafrikas vita härskare blivit mera benägna för samtal och eftergifter. I Etiopien har Haile Selassies feodalvälde fallit. En militär regim har under brutala former övertagit makten och bibringat intrycket att en mera progressiv utveckling i landet kan förväntas.

I Vietnam präglas vapenvilan av att striderna fortsätter med oförminskad styrka. Regimen i Saigon nekar envetet – trots militära och politiska motgångar – att infria Parisavtalets förpliktelser. I Latinamerika har skräckväldet i Chile till det yttre finslipats och förstärkts medan Argentina efter Perons död översköljts av en våldsam mordvåg.

I Mellersta Östern håller man andan inför ett underliggande hotfullt spänningsläge i fruktan för ett nytt öppet krig. Israels folk har samlats vid klagomuren och anser sig mer eller mindre övergivet av den övriga världen. Den s. k. oljekrisen med starkt stegrade priser på råvaran har

framkallat ytterligare guldkantade orosmoln och stundom förmedlat intrycket att världens mittpunkt i dag ligger någonstans mellan Teheran och Alger.

Lägger vi därtill svälten och hemsökelseerna i flera av u-länderna finner vi att väldiga omvälvningar tumlar om levnadsbetingelserna på vårt klot. Människor som dignat under förtryck och utsugning kräver sin naturliga del av jordens tillgångar. Visst vill de ha bröd för dagen för att hålla den omedelbara hungern på avstånd. Men jag vidhåller att i det längre perspektivet krävs konstruktiva insatser för att motverka återkommande katastrofer. Nationellt oberoende, social och ekonomisk utjämning, undervisning och utbildning, jordbrukskooperation och sysselsättningsskapande åtgärder måste bli verklighet i de fattiga folkens värld med dess vassa kanter och kalla skuggor.

Och vi själva kan inte lösgöra oss från de globala sammanhangen. Någon har sagt att tekniken har med samhällenas hjälp och samhällena med teknikens hjälp spunnit in folken i en allt sinnrikare vävnad. Varje reva – i nuläget bl. a. exemplifierat på energiområdet – blottställer för oss detta orubbliga faktum. Uteslutet är att vi kan forma vårt handlande oberoende av världen omkring oss. Möjligen kan vi påverka händelsernas gång, i varje fall inom vårt eget lands gränser. Men vi är alla indragna i det världsomspännande tekniska och ekonomiska skeendet.

Åtskilliga olycksprofeter har under hänvisning härtill tecknat en dyster bild av vår framtid. Men i de yttersta av dessa dagar har ett antal lärde framträtt och förklarat att de inte delar denna mörksyn. Molltonerna har blandats med mera optimistiska tonarter, ett vittnesbörd om problemens mångfald och det relativa i all sanning. Jordens resurser tar inte slut, säger man. Det hävdas dessutom att befolkningstillväxten behöver inte leda till hungerkatastrof. Det finns oändliga möjligheter till teknisk utveckling, nya fyndigheter, ersättning av knappa råvaror och förskjutning i konsumtionsmönstren. Om människorna förvaltar sitt pund rätt! Det skulle här inte vara fråga om naturlagar utan om politiska värderingar och beslut. Det beror med andra ord i hög grad på politikerna hur framtiden skall gestalta sig. Dessa lärde tvekar dock om vad de kallar de politiska anpassningsmekanismernas möjligheter och pålitlighet. Misstron gäller beslutsfattandet både på det nationella men i än högre grad på det internationella planet.

Vi måste nog ändå ta en begränsning i tid och resurser med i beräkningen för vårt handlande. Jag vill i sammanhanget bringa i åtanke ett yttrande av Per Edvin Sköld här i riksdagen. Han sade vid ett tillfälle bl. a.: "Alla människor ställs inför konflikten mellan sina önskemål och resurserna för deras förverkligande. Detta dilemma uppkommer både för den som har svårt att finna täckning för de nödortftigaste behoven och för den välbärgade som vill bibehålla sin goda ställning. Som ledamöter i denna kammare kan vi inte heller undgå denna konflikt. Därför blir resultatet av vår strävan här i riksdagen alltid på något sätt en kompromiss."

Dessa hans ord får utgöra slutvinjetten på detta mitt anförande, och härmed förklarar jag sammanträdet öppnat.

Nr 1

Fredagen den
10 januari 1975

§ 2 Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovning-
nämnden inkomna

*Ålderspresidentens
hälsningsanförande*

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare

Till valprovningnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att sekreteraren Bengt Kindbom, Stensjörp, utsetts till ledamot av riksdagen samt bevis om att lantbrukaren Stig Genitz, Vara, mejeriarbetaren Stig Evertsson, Götene, och lantbrukaren Gunnar Lindén, Tidaholm, utsetts till ersättare för riksdagsledamöter.

Valprovningnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit, att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Bengt Hult

/Peder Törnvall

Det skulle antecknas att herr Kindbom (c) utsetts att inträda som ledamot av kammaren i stället för herr Pettersson i Kvänum (c) som avsgit sig riksdagsmannaupdraget.

§ 3 Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befanns herr Sten Andersson i Stockholm, fröken Eliasson samt herrar Andersson i Södertälje, Pettersson i Malmö, Lange, Karl Bengtsson i Varberg, Ringaby och Winberg vara frånvarande.

Till kammaren hade inkommit följande ansökningar:

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagens sammanträde den 10 januari 1975 på grund av uppdrag utomlands.

Stockholm den 8 januari 1975

Sten Andersson

Till riksdagens kammare

Härmed anhåller jag om ledighet från riksdagsgöromålen den 10–den 13 januari 1975 på grund av utrikes resa.

Stockholm den 29 december 1974

Anna Eliasson

Till riksdagens kammare

Under tiden den 10–20 januari 1975 planerar SSK-utredningen, i vilken jag är ledamot, en studieresa innefattande besök i England, Holland, USA och Kanada.

Nr 1

Fredagen den
10 januari 1975

Med hänvisning härtill hemställer jag om ledighet från riksdagsman-
nauppsdraget under tiden den 10–20 januari 1975.

Södertälje den 11 december 1974

Lennart Andersson

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet under
tiden den 10–den 16 januari 1975. Anledning: utrikes tjänsteresa.

Stockholm den 30 december 1974

Arne Pettersson

Till riksdagens kammare

Härmed får jag hemställa om ledighet från riksdagsarbetet fredagen
den 10 och lördagen den 11 januari 1975 på grund av utrikes resa.

Stockholm den 14 december 1974

Håkan Winberg

Kammaren biföll dessa ansökningar.

Enligt till kammaren inkomna läkarintyg var nedanstående ledamöter
sjukskrivna:

herr Lange under tiden den 8–20 januari.

herr Karl Bengtsson i Varberg den 10 januari–den 16 februari samt

herr Ringaby den 10–19 januari.

Erforderliga ledigheter från riksdagsgöromålen beviljades.

Herr ålderspresidenten anmälde att herr *Remgård* i Falkenberg skulle
inträda som ersättare för herr Karl Bengtsson i Varberg under hans le-
dighet från riksdagsmanuppsdraget.

§ 4 Anställdes val av talman.

Herr SVANBERG (s):

Herr ålderspresident! Jag ber att till talman för återstoden av riksdagens
innevarande valperiod få föreslå herr Henry Allard, till förste vice talman
herr Torsten Bengtson, till andre vice talman herr Ivar Virgin och till
tredje vice talman fru Cecilia Nettelbrandt.

Jag föreslår också att samtliga dessa val måtte företas med acklamation.

Kammaren godkände att förevarande val fick ske med acklamation.

På därefter gjord proposition förklarades herr Allard (s) ha blivit utsedd
till talman.

§ 5 Företogs val av förste vice talman.

Kammaren beslöt på gjord proposition att till förste vice talman utse
herr Bengtson i Jönköping (c).

§ 6 Anställdes val av andre vice talman.

På gjord proposition beslöt kammaren utse herr Virgin (m) till andre vice talman.

§ 7 Företogs val av tredje vice talman.

Kammaren beslöt på gjord proposition att till tredje vice talman utse fru Nettelbrandt (fp).

§ 8 Herr NILSSON i Stockholm, som nu lämnade talmansplatsen, yttrade därvid till herr talmannen:

Härmed ber jag att få överlämna denna symbol för maktutövningen, talmansklubban, till herr Allard.

Herr TALMANNEN intog talmansplatsen och anförde:

Herr ålderspresident, ärade kammarledamöter! Jag tackar å vice talmännens och å egna vägnar för det förtroende som valet av talmän innebär för oss.

§ 9 Val av valberedning

Herr TALMANNEN:

Med stöd av 7 kap. 2 § riksdagsordningen och därtill anknytande tilläggsbestämmelse 7.2.1 har jag fastställt partiernas representation i valberedningen till

sex platser för arbetarepartiet socialdemokraterna,
fyra platser för centerpartiet,
två platser för moderata samlingspartiet,
två platser för folkpartiet och
en plats för vänsterpartiet kommunisterna.

Med stöd av 7 kap. 2 och 12 §§ riksdagsordningen har partigrupperna anmält sina nomineringar till talmannen. Jag förklarar de sålunda anmälda företrädarna för partierna valda till ledamöter och suppleanter i valberedningen för återstoden av riksdagens innevarande valperiod. Valberedningen får därigenom följande sammansättning.

Ledamöter i valberedningen

herr Svanberg (s)

” Antonsson (c)

” andre vice talmannen Virgin (m)

” Sven Gustafson i Göteborg (fp)

” Werner i Tyresö (vpk)

” Arne Geijer i Stockholm (s)

” Andersson i Knäred (c)

” Ekström (s)

” Bergman i Göteborg (s)

Nr 1

Fredagen den
10 januari 1975

Val av valberedning

Nr 1

Fredagen den
10 januari 1975

*Meddelande om
sammanträdesti-
der, m. m.*

herr Hernelius (m)
" Jonasson (c)
" Mellqvist (s)
" Wirtén (fp)
" Alemyr (s)
" Börjesson i Glömminge (c)

Suppleanter i valberedningen

herr Gustavsson i Eskilstuna (s)
" Nilsson i Tvärålund (c)
" Regnéll (m)
" Andersson i Örebro (fp)
fru Marklund (vpk)
" Skantz (s)
herr Gustavsson i Alvesta (c)
" Nilsson i Stockholm (s)
" Johansson i Trollhättan (s)
fru Kristensson (m)
" Olsson i Hölö (c)
herr Hammarberg (s)
" Åberg (fp)
" Lindahl i Lidingö (s)
fröken Pehrsson (c)

Valberedningen kallas till konstituerande sammanträde kl. 15.30 i eftermiddag i konstitutionsutskottets plenisal.

§ 10 Meddelande om sammanträdestider, m. m.

Herr TALMANNEN:

Till kammarens ledamöter har utdelats en preliminär plan för kammarens sammanträden under tiden den 10 januari – den 31 maj. Denna plan överensstämmer helt med det förhandsmeddelande som lämnades vid höstsessionens slut. Smärre avvikelser från de angivna tidpunkterna kan givetvis bli ofrånkomliga.

Av tidsplanen framgår att val till utskott m. m. sker vid sammanträdet onsdagen den 15 januari kl. 14.00. Den första frågestunden äger rum torsdagen den 16 januari med början kl. 14.00. Då besvaras frågor som redan inlämnats eller inlämnas senare i dag. I fortsättningen skall frågor till nästkommande veckas frågestund inlämnas senast torsdag kl. 12.00. Kammarens första arbetsplenium hålls onsdagen den 12 februari. Den allmänpolitiska debatten tar sin början onsdagen den 5 februari kl. 10.00 och finansdebatten onsdagen den 5 mars kl. 10.00.

Jag vill erinra om att till kammarens ledamöter utdelats förteckningar över riksdagens ledamöter vid 1975 års riksmöte och över uppskov till

1975 års riksmöte med behandlingen av ärenden. Vidare har utarbetats ett meddelande angående riksdagens arbete m. m. och en promemoria angående vissa stadganden i den nya riksdagsordningen.

En förteckning över propositioner avsedda att föreläggas riksdagen under 1975 års riksmöte kommer att utdelas till det sammanträde som börjar i dag kl. 16.00.

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 11.28.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert

Nr 1

Fredagen den
10 januari 1975

---

*Meddelande om
sammanträdesti-
der, m. m.*